

HerStories

Telling Jewish women's stories

Női történetek

Időtartam: 90 perc / projektnap / egy kisebb blokk 45 perces megvalósítása

Korosztály: 11-12. évfolyam

Csoport létszáma: max. 35 fő

Kellékek: rövid élettörténetek és fotók (lásd lentebb) tollak (laptopok), rizspapír (laptop), Közép-Európa térkép

A workshop leírása: Ez a feladatsor feldolgozható egy 90 perces óra, vagy akár egy teljes projektnap keretében. Az óraterv kisebb blokkjai önálló elemként 45 perces órában is feldolgozhatók. Az óra során a diákok csoportokban dolgozva ismerkednek meg a hét női alak történetével. A diákok utazásaikat a képzelet világában kezdik, majd onnan átlépnek a valóságba. Az átvitt értelemben vett utazás tényleges formát is ölt: a diákoknak térképeket kell készíteniük. Mindezek mellett a diákok arra is reagálnak, hogy a főhősök miért hallgattak olyan sokáig a saját életútjaikról és az átélt borzalmakról. Az óra reflexióját képzőművészeti levezetések adják, melyek a képi megjelenítés, a zene és a szobrászat világából merítenek.

Kompetenciák:

- A csoportmunka hozzájárul a tanulói közösségek fejlesztéséhez és a munkafolyamatok tervezésének, valamint a felelősségvállalásnak a fejlesztéséhez. A csoportmunka által továbbá a diákok kommunikációja és együttműködési készsége is fejlődik.
- A rövid szövegrészletek megismerésével bővül a diákok szaktárgyi tudása és új információt feldolgozó és megértő képessége: a gyerekek új fogalmakat, évszámokat és összefüggéseket sajátítanak el, úgy hogy közben az értékek kiemelésével és a tanulságok levonásával a személyiségük is fejlődik.
- A szövegrészletek önálló megismerése és feldolgozása által az önálló tanulás is előtérbe kerül, ami a life-long-learning elengedhetetlen eleme. Az élettörténetek mini szakirodalomként fejlesztik a diákok szövegértését és lényegkiemelő képességét
- Az elképzelt valóság gyakorlatának köszönhetően fejlődik a gyerekek képzelőereje, fantáziája.
- A térképes feladatok a gyerekek térben és időben való tájékozódását fejlesztik.
- Amennyiben a gyerekek élnek az alternatív változatok címszó alatt rögzített alkalmazások használatával fejlesztik a digitális készségeiket is.

HerStories

Telling Jewish women's stories

Kellékek:

- Rövidített élettörténetek nyomtatása a honlapról: <https://www.her-stories.eu/hu>
- Fotók a honlapról: <https://www.her-stories.eu/hu>

I. Ráhangoló feladat (5 perc)

1. Vetítsd ki a fotókat vagy tedd fel őket a táblára.
2. A diákok próbálják a fotókat elhelyezni azok témája alapján
3. Beszélgetsetek a diákokkal a fotók alapján arról, hogy mikor és milyen társadalmi közegben élhettek.

II. Elképzelt életek (10 perc)

1. Alakítsatok a diákokkal 4-5 fős csoportokat. Minden csoport válasszon magának egy nő figurát (időmegtakarítás céljából ti is kijelölhetitek a csoportok témáit), majd adjátok oda a csoportoknak a választott (kapott) női alakról készült fotókat.
2. A csoportok olvassanak le minél több információt a képekről: képzeljék el, milyen életet élhetett választott szereplőjük, majd írják le ezeket egy post-it-ra. A csoportok egy nagy táblára vagy papírra tegyék fel a fotókat a post-ittal, és egy percben mondják el a többieknek, amit megbeszéltek.

Alternatív változat: A gyerekek post-itek és nagy papírok helyett a Linot

(<https://en.linoit.com/>) használják és közösen egy digitális táblát hoznak létre.

3. Végül közösen beszéljétek meg, milyen hasonlóságokat találtak (divat, a kép készülése kora / helyszíne, milyen alkalmakkor készültek a fotók, stb.) A hasonlóságokat foglaljátok közösen táblázatba. A hasonlóságok mellett a különbségekre is koncentrálnak.

III. Jelentésteremtés: képzelet és valóság (20 perc)

1. A csoportoknak osszunk ki a választott/kapott személyükhöz kapcsolódó egy-egy rövid szövegrészletet: https://docs.google.com/document/d/1FF_beFkcJKFAUSu6Ot83xPHigv5E-1YUcejvhPZh0So/edit?usp=sharing

2. A fotók alapján elképzelt életeket egészítsék ki a tanulók a szövegrészletek valóságával

Alternatív változat: minden csoport ugyanazt a nőt kapja, kitalálja a saját fiktív történetét, és ennél a résznél ugyanannak az élettörténetnek különböző valósággrészleteit kapja meg

3. A korábbi képekkel kapcsolatos táblázatot egészítsék ki az életrajzi hasonlóságokkal.
4. Közös beszélgetés arról: milyen okok miatt hasonlít nagyon sokban az életük

Alternatív változat: a csoportok egy-egy fiktív történetet mutatnak be egy igaz résszel, és többieknek ki kell találni, hogy melyik az igaz rész

IV. Térkép (10 min)

1. Egy előre kinyomtatott nagy Európa térképen a csoportok jelölik be a főszereplők születési helyeit (a fotókat tegyék a szülővárosba).

HerStories

Telling Jewish women's stories

2. Majd kérjük meg a gyerekeket, hogy jelöljék be, hol éltek a felmenők. Erre vonatkozóan két lehetőség közül választhatnak:
 - Lehet rétegtérkép zsírpapírral, hogy látható legyen, hol fedhetik egymást a történetek (részletes leírást lásd a végén)
 - Vagy online réteges térképet is lehet készíteni powerpoint segítségével (részletes leírást lásd a végén)
3. Világítsunk rá arra, hogy Közép-kelet-európai sorsokat látunk, majd tegyük fel a következő kérdést: Mennyiben határozza meg a térség a közös sorsokat?

V. Személyes térkép (10 perc)

1. Az egyes csoportok készítsenek a saját főhősükről személyes térképet (google térképtervezővel), és jelöljék be a születési helytől az utolsó állomásig a személyes útjaikat.
 - Alternatív változat: Google térképtervező helyett PowerPointos megoldás (részletes leírást lásd a végén)
2. Beszélgetés: hogyan változtatta meg a háború, a holokauszt az életüket?

VI. Elmesélhetetlen történetek (20 perc)

1. Keressetek holokausztot feldolgozó önéletrajzi műveket, és nézzenek utána, mikor íródtak. Beszélgetsetek arról, hogy mi az oka a hosszú hallgatásnak?
2. Vetítsd ki az alábbi idézetet Liza Pinhasról:

„Liza Pinhasz az első olyan női holokauszt túlélők egyike volt Görögországban, aki az 1950-es években úgy döntött, hogy papírra veti az Auschwitz-Birkenau-ban átélte megrázó élményeit. Liza számára ez egy teljesen tudatos döntés volt, mivel tudta, hogy addig csak férfiak publikálták vallomásaikat a náci koncentrációs táborokba való deportálásukról és fogságukról, míg a nők történetei ismeretlenek maradtak.”

3. Vitassátok meg, hogy mi lehet az oka annak, hogy a nők magukba zárták a történetüket?
4. Az elmesélhetetlen történetek című egység lezárásaként a wordart wordwall felhasználásával készítsenek a diákok közös szóképet: figyeljétek meg, hogy mely szavak kerültek túlsúlyba!

VII. Reflexió / Lezárás

Reflexióként / Lezárásként három feladat közül válogathatunk:

1. A tanulók – önálló feladatként – írjanak képeslapot az öt női szereplő közül egynek. A képeslap képi oldalának elkészítéséhez a gyerekek használhatják a Bing.com- oldalt

HerStories

Telling Jewish women's stories

A gyerekek csoportokban kiválasztják az egyik nőt, akinek az életéből szívesen generálnának képeket. Amennyiben a tanár időszükében van, akkor ő is kijelölheti, hogy melyik csoport melyik nő történetével foglalkozzon. Miután minden csoporthoz került egy nő történet, a csoportok kiválasztanak 2-3 jelenetet, amelyeket képként fognak megjeleníteni a bing.com segítségével (<https://www.bing.com/>) (Pl. Szekeres-Varsa Vera esetében azt a jelenetet, hogy viszik őket a Duna felé, majd két áruhás embermentő megakadályozta a tragédiát = megadott képleírás: A fénykép 1944-ben készült. A fényképen látszik, hogy egy csoport zsidót kivezényeltek a nyilasok a ház elé, hogy a Duna-partra vigyék őket. A fénykép jobb alsó sarkában megjelenik két embermentő, akik elkiáltják magukat.) Miután a csoportok elkészültek a képeikkel, megmutatják a többieknek, akiknek ki kell találniuk, hogy kihez kötődnek a képek és azt is, hogy melyik jelenet látható rajtuk. Az elkészült képeslapokból a végén készítenek kiállítást/képgalériát.

2. A csoportok válasszanak ki egy fotót az archívumból és csináljanak élő szobrot, azaz álljanak be egy bizonyos fotó-pozícióba. A gyerekeknek ezt követően ki kell találniuk, hogy melyik nőhöz kapcsolódik az adott fotó-pozíció és mit jelenít meg.
3. A csoportok válasszanak egy-egy zenét/dalt, ami szerintük a legjobban illik az általuk feldolgozott személyhez. A fotót felmutatva játsszák le, mondják el, miért ezt választották.

VIII. Mellékletek

1. **Rétegtérkép – rizspapírral:** A diákokat osszuk 4-5 fős csoportokba. Minden csoport egy másik nő történetét dolgozza fel. Első lépésként a diákat kérjük meg arra, hogy gyűjtsék ki azokat a földrajzi neveket, amelyek az adott nő története szempontjából fontosak (pl. hol született? hol tanult? hol dolgozott? hová deportálták? hol dolgoztatták különböző lágerekben és gyárakban? hol telepedett le a vészkorszak után? hová menekültek esetlegesen a családtagok? hol halt meg?). Miután minden csoport kigyűjtötte a földrajzi neveket választaniuk kell egy eltérő színű filctollat. Fontos, hogy minden csoport más színű filccel dolgozzon. Ezt követően a csoportok egy-egy rizspapírt kapnak, amelyre előzetesen fekete filctollal a tanár rárajzolt egy Közép-Európa térképet. (Nagyon fontos, hogy a Közép-Európa térképek határvonalai az egymásra helyezett rizspapírokon fedjék egymást. Javaslat, hogy rajzoljunk meg egy térképet, majd a második térképet úgy készítsük el, hogy rátesszük az üres rizspapírt a már megrajzolt első térképre és csak átmásoljuk a határvonalakat követve az első térkép vonalait.) Minden csoportnak be kell jelölnie a kapott térképen a választott színével az előzetesen kigyűjtött földrajzi neveket. Amint elkészültek a csoportok a térképeikkel, azokat egymásra helyezve a gyerekek megállapíthatják, hogy hol metszik egymást a nők történetei.
2. **Rétegtérkép – PowerPointtal:**
 1. A diákokat osszuk 4-5 fős csoportokba.
 2. Minden csoport egy másik nő történetét dolgozza fel. Első lépésként a diákat kérjük meg arra, hogy gyűjtsék ki azokat a földrajzi neveket, amelyek az adott nő története szempontjából fontosak (pl. hol született? hol tanult? hol dolgozott? hová deportálták? hol dolgoztatták különböző lágerekben és gyárakban? hol telepedett le a vészkorszak után? hová menekültek esetlegesen a családtagok? hol halt meg?)

HerStories

Telling Jewish women's stories

3. Miután minden csoport kigyűjtötte a földrajzi neveket választaniuk kell egy eltérő színt, amely majd a beszűrt szimbólum körvonalát adja.
4. Nyomtassunk ki egy Közép-Európa térképet és kérjük meg a gyerekeket, hogy továbbra is csoportokban dolgozva tollal jelöljék be rajta a korábban kigyűjtött földrajzi helyeket.
5. Az osztály ezt követően választ egy PowerPoint szakértőt, aki a térképek digitalizálásában segíti őket.
6. A digitális szakértő megnyit egy üres diásort a PowerPointban. Ezt követően az első dián feltünteti a nőket és a hozzájuk tartozó színek kódokat. (pl. Szekeres-Varsa Vera -) Az első dián ezáltal létjött a jelmagyarázat.
7. A szakértő elnevezi a csoportokat a következőképpen: A, B, C, D (annyi betű lesz ahány csoport / nő történet).
8. A második dia háttérének a szakértő beállítja a korábban már kinyomtatott Közép-Európa térképet, majd megkéri az A csoport tagjait, hogy üljenek mellé és segítsenek neki a már elkészített papírtérképekre hivatkozva bejelölni a megfelelő színű szimbólummal a dia háttérét adó térképen az adott földrajzi neveket. A szimbólumokat ezt követően egy jobbegér kattintással csoportba foglalja a szakértő, majd ráilleszt egy belebegés animációt.
9. A digitális szakértő ezt követően másolatot készít a második diából (duplikálja azt), leveszi a belebegés animációt az előző szimbólumokról, majd segítségül hívja a B csoportot. A B csoport segítségével a szakértő elhelyezi az új más színű szimbólumokat a térkép megfelelő pontjain, majd csoportosítja és beanimálja őket, úgy, hogy azok beússzanak.
10. A digitális szakértő ezt követően a harmadik diát (=azaz mindig az utolsót) duplikálja, leveszi az előző helyszíneket érintő animációt, segítségül hívja a C csoportot és a térképen rajta lévő A és B helyszínek mellé felviszi az új földrajzi neveket. Az új földrajzi neveket ismételen csoportba foglalja, majd a beúszás animációt csatolja rá.
11. Ez a folyamat egészen addig ismétlődik, amíg minden csoport / nő helyszíne rá nem került a térképre.
12. A végső térképen az összes szimbólum és az általuk jelölt földrajzi hely látható, így a diákok megállapításokat vonhatnak le arra vonatkozóan, hogy a történetek hol fedik egymást, vagy éppen hol ágaznak szét.
13. Abban az esetben hogyha a digitális szakértőnk elég képzett PowerPoint területén, képeket is beilleszthet a diákba, illetve az egyes helyszíneket is felsorolhatja szövegdozok segítségével. Ebben az esetben a képeknél az eltűnés lehetséges animációi közül kell válogatnunk, míg a szövegdozok maradhatnak a helyükön, csak arra kell figyelniük, hogy a tartalmuk más és más legyen diánként.